

**Sydslesvigs danske Kunstforening - udstilling "Keramik – keramik" i Flensburg
åbningstale - 19.05. 2016 - Lisbeth Voigt Durand,
tidl. leder af keramisk afdeling, Designskolen Kolding/ DK**

Vi er til fernisering på en udstilling, der er fyldt af kunsthåndværk.

I dette tilfælde er det keramikere, der arbejder med det keramiske materiale på hver deres måde. Det er dejligt her at se mangfoldigheden i de keramiske værker.

Bag denne udstilling ligger der et stort arbejde. Kunstforeningen er nok klar over at de har brugt megen energi og tid på at få sådan en udstilling op at stå.

Udvælgelse af kunstnere, kontrakter, PR-arbejdet, plakater, invitationer, pressemeddelelser, transport, opstilling, lyssætning osv. - men bag det hele er kunsthåndværkerne, keramikerne.

Handmade.

Det håndlavede.

At tænke med hænderne.

De kloge hænder.

Glæden ved at bruge sine hænder.

Den tavse viden.

Hvorfor være kunsthåndværker? Hvorfor arbejde med keramik?

Spørger vi kunsthåndværkerne, hvorfor de arbejder med ler, vil nogle af svarene nok være:

- Jeg har altid været glad for at lave ting med mine hænder.
- At arbejde med keramik er som en sygdom. Jeg er helt smittet af det og kan bare ikke lade være. Jeg må bare gøre det.
- Passionen for arbejdet, optagetheden, procesudviklingen, kampen med materialet, giver en dybere forståelse, idet værkerne bliver realiseret.

Den engelske kunsthåndværker Sue Hall besvarede spørgsmålet således:

"Begejstringen, optagetheden. Den psykologiske del af at lave ting er meget traumatisk. Der er intet vanvittigt ved det.

Jeg har altid mine arbejder med mig rundt, overalt hvor jeg er, oversættes konstant form, mønstre og farver om til motiver til mine arbejder."

Kunsthåndværkeren har aldrig "fri".

Bevist, ubevist vil kunsthåndværkeren altid være på arbejde, selvom materialet ikke er i hænderne. Der er en ubevist opmærksomhed på form, farve, mønstre, lyde, lugte, musik, stemninger osv. Som på et tidspunkt vil blive omsat i ens materiale, hvis man arbejder hårdt med det. Og det gør de fleste kunsthåndværker. Det er hårdt arbejde.

Jeg er sikker på at kunsthåndværkerne mange gange har fået spørgsmålet: Kan man

leve af det? Det kan være svært, men man lever med det.
Antikkens græske filosof ANAXAGORAS (500 – 428 f. KR.) sagde:
”Det er menneskets hænder der gør os til det mest intelligente dyr”

Kunsthåndværkeren bruger sine hænder. Kloge hænder.
Sociologen Richard Sennett taler om at kunne lære med sine hænder, tænke med sine hænder. Den form for ordløs tænkning vi udfolder, når vi har mestret en teknik, og selvfølgelig anvender den.

Hånden er din sladderhank, din detektiv. Hånden formgiver, hånden føler alle ujævnheder i dit materiale, stofligheden, kulde, varme, formen.
Kunsthåndværkerens hånd ved præcis, og er meget følsom overfor, hvor meget der skal trykkes, glattes, og hvornår det er for meget.
Desværre står der næsten altid på udstillinger: ”Genstanden må ikke berøres”
Det kan man ikke lade være med som tilskuer. Hånden må lige hen og forstå form og materiale.

Ikke alt kan læres ved at læse i bøger...
I en bog står måske nok: du tager leret, ælter det og formgiver det, dekorerer og brænder det. Men hvorledes ælter man? Hvorledes formgiver man?
Kunsthåndværkeren har tilegnet sig den tavse viden.
Den tavse viden er den viden du har tilegnet dig, ved at gentage og gentage dine forsøg. Din lærermester viser dig, hvorledes du skal gøre dette, og dette, og du gentager det. Måske gør dine hænder det på en lidt anden måde end din lærermester, men lærdommen går ind på rygraden. Man gentager og gentager og ikke alt lykkes.

Nis Petersen har skrevet et digt.
*En pottemager kender den sødmetunge gru
ved dag på dag at fylde
lervaser på en hylde
for nået til dens ende
vemodigt at erkende,
at dem der blev ham kærest,
var dem der gik itu.*

Det er oftest de ting, der mislykkes du lærer mest af og giver dig et skub fremad.
I Japan sige man: Det tager 10 år at lære, og 10 år at glemme, og så kan du begynde at udøve den keramiske kunst.

Leret husker. Leret svinder, leret har spændinger, leret tørrer. Leret skal bearbejdes på det rette tidspunkt, når det passer leret. Leret skal brændes, når det er tørt. Leret skal glaseres netop i den rette tykkelse for den og den glasur. Dekorationen skal påføres på det rette tidspunkt. Det skal du have fornemmelse for. Det er en lille del af den tavse viden.

Handmade - Håndens arbejde.

Tilbage i 1995 var jeg til et symposium i Amsterdam, "Doors of Perception".

Englænderen David Pye stillede spørgsmålet;

"Er der noget, der er håndlaver? Kurvefletning og pølseteknik er måske de eneste ting!" hævdede han provokerende. Der bruges jo altid værktøj, som for eksempel drejeskive, modelerpinde etc. For at fremstille håndlavede ting brugte man redskaber, men håndlavet er det trods alt.

Handmade. Det er ikke som et industrielt produkt fremstillet af robotter med masseproduktion for øje.

Provokationen var nok mere sat på spidsen, da det var på det tidspunkt, computeren kom ind i vores verden med CAD/CAM. I dag er vi kommet meget længere og har fået begrebet "Digital Handmade". Ja, nu kan man printe keramiske værker. Fremtiden vil vise hvad "Digital Handmade" vil præsentere for os.

For nylig besøgt jeg min datter og siger til mit barnebarn på 7 år "I morgen skal jeg med din mor på arbejde, for at se hvad hun arbejder med". Hvortil hun svarede: "Mor arbejder ikke, hun sidder bare og trykker på en computer".

Hun frembragte jo ikke noget visuelt i rummet med sine hænder.

Jeg vil slutte af med at citere et interview i Weekendavisen for nylig med den engelske keramiker Edmund De Wall.

"Aldrig har vi ejet så meget i den vestlige verden. Aldrig har så mange billige varer konstant været til salg, med drastiske konsekvenser for miljøet- og rodet i de flittige forbrugers hjem. Er tingene blevet en byrde?"

Vi har mistet den fundamentale forbindelse til ting, som går gennem hænderne, og derfor også forbindelsen til dem, som laver tingene, og til tingenes dybere historier, smukke som smertefulde.

Man kan tage en ting op og føle denne gevaldige ægte varme overfor den person, som formede den."

Kunstforeningen, keramikerne og publikum ønskes tillykke med denne udstilling. Værdsæt:

Det håndlavede.

At tænke med hænderne.

De kloge hænder.

Den tavse viden.

Fagligheden.